voorstel

Zwolle

Raadsbrief over artikel 45 vragen

Datum	6 november 2025
Onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen van D66 over Transparantie en zorgvuldigheid in verkiezingstijd
Versienummer	1
Portefeuillehouder	Peter Snijders

Bijlagen
D66 art 45 vragen - Transparantie en zorgvuldigheid in verkiezingstijd

Ontwerp besluit
De raad wordt voorgesteld kennis te nemen van de beantwoording van de artikel 45 vragen over Transparantie en zorgvuldigheid in verkiezingstijd.

Datum 6 november 2025

Inleiding

De fractie van D66 heeft op 21 oktober 2025 schriftelijke vragen gesteld over: het transparant en zorgvuldig organiseren van de verkiezingen in gemeente Zwolle. In deze raadsbrief beantwoorden wij de gestelde vragen.

Vraag 1: Op welke wijze geeft de gemeente invulling aan haar verantwoordelijkheid om zorgvuldigheid en integriteit tijdens verkiezingen te waarborgen, en welke afwegingen liggen hieraan ten grondslag?

Antwoord: Het college is verantwoordelijk voor de organisatie van de verkiezingen. De Kiesraad heeft hierbij een onafhankelijke, adviserende en coördinerende rol. De Kiesraad is ook verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van uitslagprogrammatuur en moet duidelijk specificeren hoe de programmatuur de voorschriften toepast, waarmee de transparantie en controleerbaarheid worden gewaarborgd. De (oude) Tweede Kamer ziet toe op het functioneren van de stembureaus, waar de gemeenteraad dit doet bij de gemeenteraadsverkiezingen.

De gemeente neemt de verantwoordelijkheid om zorgvuldigheid en integriteit te waarborgen tijdens de verkiezingen. Dit doen we onder meer door kwaliteit te verkiezen boven snelheid. We benadrukken dit ook expliciet bij alle medewerkers en vrijwilligers tijdens trainingen en momenten van uitleg op de verkiezingsdagen zelf. Daarnaast is de zorgvuldigheid terug te zien in de landelijke telmethode die we hanteren tijdens het verkiezingsproces. Dit is een gestandaardiseerde werkwijze voor het tellen van de stemmen, waar onder andere bij iedere stap het vier-ogen-principe wordt toegepast. Zowel op de stembureaus als op de dag van het centraal tellen wordt deze methode toegepast. Daarnaast worden alle Processen Verbaal zorgvuldig en nauwkeurig ingevuld, wat bijdraagt aan transparantie van het verkiezingsproces. Zorgvuldigheid passen we ook toe in het aanbod van trainingen voor stembureauleden, (plv) voorzitters, tellers en vrijwilligers op de dag van het centraal tellen (zie beantwoording vraag 3). Tijdens het centraal tellen hebben wij meerdere medewerkers benoemd in de rol van supervisor, een extra vraagbaak die de kwaliteit van het proces bevordert. Alle uitzendkrachten die bijdragen aan het verkiezingsproces van de gemeente Zwolle zijn verplicht een VOG te overleggen.

Vraag 2: Hoe verloopt het proces rondom het ontvangen, registreren en opvolgen van meldingen of klachten van waarnemers en stembureauleden, en welke leerpunten zijn hieruit in de afgelopen verkiezingen naar voren gekomen?

Antwoord: De gemeente Zwolle handelt hierin zoals in de kieswet omschreven staat. Klachten kunnen direct gemeld worden bij stembureauleden. Zij noteren deze vervolgens in het proces verbaal. Net zoals bij eerdere verkiezingen benadrukken we hierbij zorgvuldige documentatie: een nauwkeurige beschrijving van hoe we handelen en waarom we zo handelen. Daarnaast evalueren we elke verkiezing, om te leren van meldingen en klachten die zijn ontvangen van kiezers, waarnemers en stembureauleden.

Vraag 3: Welke overwegingen spelen mee bij de inrichting van de training en toetsing van stembureauleden, en hoe wordt daarbij rekening gehouden met verschillen in ervaring, en de rol van waarnemers?

Antwoord: We willen ons aanbod van training en toetsing zo goed mogelijk aan laten sluiten bij de behoeften van stembureauleden. Daarom bieden wij zowel trainingen op locatie als online opfristrainingen aan. Daarnaast kunnen stembureauleden een kennisbank raadplegen, waar ieder in zijn of haar eigen tijd de benodigde kennis van het verkiezingsproces nog een keer tot zich kan nemen.

Op deze manier hebben zowel voor ervaren als onervaren leden genoeg mogelijkheden om zich voor te bereiden op alle situaties die zich voor (kunnen) doen tijdens de verkiezingen. Ook de rol van waarnemers op de dag van stemming komt in de instructies terug.

Datum 6 november 2025

Vraag 4: De gemeente Zwolle is wettelijk verplicht om 100% toegankelijke stemlokalen voor mensen met een lichamelijke beperking in te richten. Welke concrete maatregelen neemt het college in deze toegankelijkheid, voor mensen met een lichamelijke beperking, voor de stemlokalen in Zwolle? En in hoeverre zijn daar ervaringsdeskundigen bij betrokken?
Antwoord: Afgelopen verkiezingen heeft de rekenkamer onderzoek uitgevoerd naar de toegankelijkheid van stembureaus. Daarnaast brengt Ongehinderd, de uitvoerende partij voor het Nederlands Keurmerk voor Toegankelijkheid, ook de toegankelijkheid van onze stembureaus in kaart. Ongehinderd maakt bij deze controles gebruik van ervaringsdeskundigen en Inspecteurs Toegankelijkheid. Zij toetsen onze stembureaulocaties voor alle soorten beperkingen. Op basis van de adviesrapportages van Ongehinderd en de Rekenkamer passen wij waar mogelijk de toegankelijkheid van onze stembureaulocaties aan. We verzorgen onder andere oprijplaten voor rolstoelen, gehandicapten parkeerplaatsen en bewegwijzering. Daarnaast verstrekken wij onze inwoners informatie over de mate van toegankelijkheid van de stembureaulocaties. Zo geven we aan dat slechthorende en slechtziende kiezers terecht kunnen in het Stadskantoor. We streven er natuurlijk naar om aan 100% toegankelijke stemlokalen te voldoen. Wanneer dit niet mogelijk is, benoemen we expliciet bij deze locaties dat deze niet goed toegankelijk zijn voor minder valide kiezers.

Openbaarheid
Deze nota is openbaar.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer